

HANDLOWAĆ (35) *vb impf*

Oba a oraz o jasne.

inf handlować (6). ◇ *praes 1 sg* handluję (1). ◇ *3 sg* handluje (7). ◇ *3 pl* handlują (8). ◇ *praet 3 sg m* handlował (1). ◇ *3 pl m pers* handlowali (5). ◇ *fut 1 sg m* handlować będę (1). ◇ *imp 2 sg* handluj (2). ◇ *2 pl* handlujcie (2). ◇ *con 3 sg n by* handlowało (1). ◇ *3 pl m pers by* handlowali (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVIII) – XVIII w.

1. *Zajmować się handlem, kupnem i sprzedażą; obracać pieniędzmi dla zysku; res inter se contrahere emendo vendendo, mercaturam facere, negotiari, vendere Cn (31)* : Powya ze on od dzyefyaczi lyath wzyemy krolyewłkyey a zwłaścza wlithwye handluje. *LibMal 1548/145*; dał im dziefięć grzywien/ mowiąc do nich: Hándluyćie aż ia przydę. *Leop Luc 19/13; WujNT Luc 19/13*; Nie vfay wiátrom wżák wiefz że fą głuſzy/ Hándluy ná fuſzy *KlonFlis Ev; KlonWor **v*.

handlować czym (11), kim (1): *BudBib 3.Reg 10/29*; Aleby kto rzekł/ że to byłá rzecz okrucieńſtwá pełná/ ludźmi hándlować [*hominibus vendendis mercaturam exercere*]. *ModrzBaz 78; GostGosp 142; OrzJan 125*; áby wſzyſtki towáry którękolwiek fą w Koronie y do Korony przychodzą/ wolné były wiecznémi czáfy wżem poddánym koronnym/ ktoby iedno iemi [*towarami*] hándlować chćiał. *SarnStat 273*; Ták Iuwánt niepocźciwy tyie cudzą ſzkodą: Iáko towárem iákim/ hándluie vrodą. *KlonWor 62. Cf Zwrot.*

handlować z kim (6): Powiedźieli theż o Krolu Bátymánſie/ iż s Kupcy rad hándluie. *BielKron 451v; WujNT 878; SarnStat 959; CiekPotr 89; KlonFlis Ev; KlonWor 68.*

W połączeniu szeregowym (1): Przedaway kupuy/ hándluy/ biy dłonią w dłón/ Zyfł ſobie vgoń. *KlonFlis H2.*

Zwrot: »pieniędzmi handlować« (5): A wżedfzy do koſćiołá/ poczał wyrzucáć przedáiące y kupuiące w koſćiele/ y ſprzewracał ſtoły tych co piędzmi hándluią [*numulariorum = bankierzów*]/ y ſtołki tych co przedawáli gołębie. *WujNT Mar 11/15, s. 88 marg, Matth 25/27, s. 272 marg, Ioann 2/15.*

Przen [czym] (8) : każdy znas [...] Ihandluje tem Darem yaký mu Pan Bog dał wedluk ſtanu a perfony y wefwánia jego *RejKupSekl a6v*; Kto tym lofem rad hándluie/ Rad ſie w prawdę záborguie *BielKom F3; RejZwierc 17v; NiemObr 6; CzechRozm A4, 215; KlonWor 27.*

Zwrot: »Rzeczápospolitą handlować« (1): O czym y Cycero ták powiedział: Rzeczápospolitą hándlować á ſobie z niey zyſku pátrzyć nietylko ięſt rzecz hániebna á ſzkaráda/ ále ięſth bezecna y niecnotliwa *Phil Q3.*

2. *Działać, zajmować się czymś, prowadzić interesy, traktować o czymś; tractare Mącz (5)* : Tracto, Vítáwicznie ciągne/ hándluje/ obchodzę ſie czym obieram ſie w czym/ też czeſtuyę/ czczę. *Mącz 460d*; Ale łákomy lichwiarz źnie lećie y źimie: Ktory ſię iuż hándlować tym ſpofobem imie. *KlonWor 78, 35.*

a. *Pośredniczyć (2)* : Licitator, Mediator, vel Conciliator, Skupień/ Tárگونnik/ Litkupnik/ Ten któri miedzy ſtronámi hándluje/ áby ſie o kupią zgodźyli. *Mącz 328b, 416d.*

Synonim: 1. *kupczyć.*

Formacja współrdzenna: *przehandlować.*

Cf **HANDLOWANIE, HANDLOWANY**

KN